

# NOVA PRAVDA

GLASILO NARODNO-SOCIJALISTIČNE STRANKE.

Uredništvo in upravnništvo:  
Ljubljana, Gradišče št. 7, levo. Telefon št. 77.

Izhaja vsako soboto.  
Posamezna številka velja 1 K.

Naročnina: Mesečno 4 K, četrtletno 12 K, polletno 24 K in celoletno 48 K. — Inserati po dogovoru.

## Zadnji čas je! Pozor na volilne imenike!

### V nedeljo, 17. t. m. se vrši zborovanje zaupnikov pokrajinskih organizacij NSS

v veliki dvorani Mestnega doma v Ljubljani ob 10. uri dopoldne. Vsaka naša organizacija mora gotovo odposlati na to zborovanje svojega zaupnika.

### Korošci! Rešite sebe in svojo deco!

V nedeljo, dragi bratje Korošci in sestre Korošice boste izbojevali boj za Vašo in Vaših potomcev svobodo! Spomnite se pri tej priliki Vaših pradedov. Spomnite se onih Vaših bratov, ki so dali kri za Vašo svobodo. Vsi ti gledajo iz grobov in Vam kličejo: Ne pustite, da bi bil ves naš boj za svobodo zaman. Nismo šli v boj za navdvlado nad tujim narodom, šli smo v boj za naše stare pravice, v boj, da združimo Vas z brati tostran Karavank!

Korošci, Korošice, spomnite se, da je Vaša bodočnost v Jugoslaviji, kjer prebivajo Vaši bratje in sestre, ki zro z zaupanjem v Vas, ki čutijo z Vami in so Vaše krvi!

Poglejte v preteklost, predno boste oddali Vaše glasove. Kako so vas sovražili oni, ki se Vam danes priljubijo. Kako so Vaše brate in sestre, može in žene, očete in matere, Vašo deco gonili v ječe, pljuvali na Vas, zasramovali Vaš jezik, Vaše šege in navade!

Predočite si, ko boste v glasovalni celici, položaj Nemške Avstrije in Jugoslavije!

Vi kmetje, pogledajte, kako se godi Vašim tovarišem v Avstriji. Celo leto se trudi v potu svojega obraza, da

pridela najpotrebnejši živež, jeseni pa pride žandar in mu pobere vse. V Avstriji mora delati 15% kmetov za 85% gospode in brezdelnežev. In Vi delavci, spomnite se, da v Avstriji tovarne ena za druga odpuščajo delavstvo in ustavljajo obrat, ker nimajo surovin in premoga. Pomislite nadalje, da ravno oni, ki Vas danes vabijo v svoje vrste z lažjo, da je Avstrija republika, kjer ima delavec glavno besedo, delajo na Dunaju in v Švici propagando za vrnitev krvoločnega Habsburžana.

Pomislite nadalje vsi oni, ki ste doživeli aprilske in majske pohode volkswehrovskih band, kaj se Vam obeta in kaj Vas čaka, če se te bande zopet povrnejo! Vaši pradedje so vodili stoletne boje proti nemškemu plemstvu. Grof in baron vas je vladal, dokler se ni zrušilo njihovo vladanje po krvavi petletni vojni! Ne dopustite bratje in sestre prekrasnega Korotana, da se povrnejo časi grofovske sužnosti.

Raztrgajte zeleno in pustite belo glasovnico celo, vtaknite obe v kuverto in vse skupaj oddajte, da rešite sebe in svojo deco stoletne sužnosti!

### V zadnji uri.

Vladi v Beogradu, ki je ležala skoro dve leti v agoniji, bije zadnja ura. In ni menda človeka v državi, ki bo potočil le eno solzo za njo. Vsi smo si edini v tem, da je bilo temu detetu-kretenu usojeno predolgo življenje, in žal nam je, da se ni našel zdravnik, ki bi ga bil takoj ob rojstvu poslal na oni svet. Če bi se bilo to zgodilo že najmanj pred enim letom, bi ljudstvo imelo do umrle vsaj spoštovanje, tako pa jo bo še dolgo po smrti proklinjalo. Pa kako tudi ne! Rane, ki nam jih je ta vlada vsekala, bodo krvavela še leta in leta in treba bo ljudi trdne volje in zdravih živcev, če bodo hoteli v doglednem času vsaj deloma odpraviti zlo, ki so ga napravile dosedanje vlade od prve koncentracijske do demokratične, od te do radikalne in zopet koncentracijske vlade žalostnega spomina. Koliko zla, koliko trpljenja so te vlade naprtille jugoslovanskemu narodu! In ves ta jugoslovanski narod bode šel za pogrebom v praznični obleki in z edino željo, da se nam take vlade nič več ne povrnejo! Med pogrebci pa bomo videli tudi ljudi polne žalosti. Med temi pa ne bo ne enega delavca, ne enega obrtnika, kmeta, javnega nameščenca, ampak samo izvoznikarji, vojni dobničarji in vsi oni, ki so s pomočjo teh vlad sesali kri in mozeg iz izmu-

čenega jugoslovanskega proletarijata.

Ti pa tudi pri rojstvu novega deteta — konstituante ne bodo mirovali, ampak spletkarili na vse mogoče načine ter ljudstvo lovili v svoje mreže. Eni izmed njih bodo sleparili s križem v roki, drugi pa s frazo o narodnosti! Ljudstvo bo moralo pazno stati na straži in previdno stopati preko zanj. Paziti bo moralo, da se ne ujame na moko, sladkor, koruzo in vse take stvari, katerih imajo sleparji ljudstva v izobilju! Kajti za te darove bi prodalo, ljudstvo sebe in svojo deco v zopetno sužnost.

Zato pa jugoslovanski narod pazi in trezno premisli, kako si boš ustvaril svojo bodočnost. Samo dvoje je mogoče: ali zopetno suženjstvo, ali pa svoboda in pravica.

Ne pozabi tega, kar te je mati učila, bodi pa obenem socialista. Pazi se tudi onih, ki ti pod krinko internacionalne obljublajo raj, ki ga ne morejo dati, ker se zanašajo na pomoč iz tujine. Zavedaj se svoje lastne sile in pojdi v boj za pravico in enakopravnost! Zato pojdi za praporom narodno-socialistične stranke, ki ima samo dvoje pred očmi: pravico in svobodo!

V zadnji uri ti kličejo: Zavedaj se svoje moči in svojih pravic! D. V.

### Masaryk o socialni revoluciji.

Predsednik čehoslovaške republike, Masaryk je 24. p. m. obiskal rudarsko mesto Příbram, kjer je na govor zastopnika delavcev, rudarja Čampulke, ki je orisal težavni položaj delavstva, odgovoril v daljšem govoru, ki ga radi njegove velike važnosti prinašamo v celoti:

„Hočem spregovoriti k vam, delavci in posebno se obračam na vas socialiste z nekotikimi, rekel bi, skoro delavskimi besedami. Jaz sam sem bil delavec in vedno sem čutil z vami in čutim še danes. Mislim, da sem to dokazal. Zahteve in želje, ki so se mi razložile, sprejemam in obljubljam vam, da se potrudim ne samo po svojih, temveč po močeh cele države, da se izvedejo reforme, ki so potrebne. Jaz vem, da ni vse v redu, a pravičen sodnik si mora reči, da so po tako veliki vojni — štiriletni svetovni vojni — ne samo pri nas, temveč na celem svetu — razmere razorane: v štirih letih se da uničiti, kar bomo morda popravljali sto let.

Uničuje se lahko, zida pa ne tako lahko. Mi se nahajamo v mednarodni svetovni krizi. Vaš govornik je omenil krizo socialno demokratične stranke, diskuzij se ne bom izognil. Nerad hodim okoli vroče kaše: Vi delavci, vi socialisti ste torej v krizi. Vaš govornik je govoril o krizi in o tem, kako nujno jo je končati. Povedal vam bom nekaj odkritosrčnih besed o tej vaši krizi in odkod izvira. Ali si dobro predstavljate, kaj je to značilo, da so imele socialne stranke v vladi naše republike devet ministrov in predsednika zbornice? Imeli ste Tomaška, na tako važnem mestu, kot je ministrovo — torej deset mož na odličnih mestih! Prosim, primerjajte s tem ostale evropske države. V celi Evropi ni bilo države, kjer bi imeli socialisti tako odločujoče stališče. Mi imamo 17 ministrov, od teh je bila večina socialistov; prepričan sem, da bi vaši ministri mogli pri opreznem, mirnem in skupnem delu, sporazumno z vašimi organizacijami veliko napraviti za vas. Imeli so pa proti sebi v stranki opozicijo. In tako so vaši ministri izstopili iz vlade. V vzrokih tega izstopa pa leži ravno kriza socialne demokracije in narodnega socializma. Češki socializem preživlja krizo. Izstop vaših ministrov iz vlade je priznanje velike notranje krize in dodajam, da ne le vaših strank, ampak celega naroda.

Dogodke sem opazoval od samega pričetka z resničnim zanimanjem, in ne morem reči ničesar drugega, kakor da vas pozovem, da razmere popolnoma mirno presojate. Sodrugi, razburjenje ni nikak načrt, tudi navdušenje ni načrt — in najboljša volja nič ne pomaga, ako ni razsodnosti in pameti, in prepričani bodite, da so

potrebne za premaganje krize, v kateri se nahajate glave in ne pesti. To pomnite dobro!

Jaz sam sem bil v Rusiji. Bil sem priča ruske revolucije. Prišel sem v Rusijo maja 1917. Takratna vlada je bila buržoazno-socialistična. Boljševiške revolucije sem bil priča od začetka do konca in to v Petrogradu, Moskvi in v Kijevu. Naši fantje, ki so bili z menoj, dobro vedo, kaj smo prestali.

Poznam dobro boljševiško Rusijo in skrbno sem opazoval boljševiško revolucijo. Po svoji najboljši vednosti in vesti vam tu konstatiram, da ruski vzgled za nas Čeha ni primeren.

Če kdo misli, da more delati to, kar delajo v Rusiji, je v veliki zmoti. Ne spuščam se v velike kritike, ali v Rusiji nimate ne komunizma, niti socializma, enostavno zato ne, ker ruski narod ni vzgojen za socializem. Nočem kritizirati, toda konstatirati moram dejstvo — ker imam kot glavar države dolžnost opazovati in s stalnim opazovanjem ruskega razvoja si razjasniti stvari, za katere se gre. Ne spuščam se v to, kaj naj bi Rusija delala, to mi ni nič mar. To si bodo napravili v Rusiji sami, ali to vem, da si moramo mi na Češkem začrtati svojo pot, način dela in metodo socialnih izprememb na naš domač način in po naših lastnih potrebah. Ruska metoda ni za nas. Rusija je ogromen narod, toda žal ne zna pisati in brati, je manj izobražen, je na nižji stopnji kulture kot vi, pri njem je vse kar dela, drugačnega značaja, tudi njegov takozvani komunizem. Rekel sem: v Rusiji ni komunizma — na papirju je že. Rusija je kmet in kmet nima komunizma, tam je zasebna lastnina. Ko se je začela boljševiška revolucija in ko so veleposestnikom z nasiljem odvzeli zemljo, so si zemljo razdelili kmetje in ostala je njih zasebna lastnina.

Taka je situacija. Rekel sem celo, da v Rusiji ni niti socializma. Vaš in evropski socializem je po Marxu znanstveni socializem. S tem se loči vaš socializem od socializma v Rusiji. Kako bi mogel biti v Rusiji znanstveni socializem, ko ljudje ne znajo niti brati niti pisati? Prava demokracija bo le ondi, kjer bo vsak posameznik razmišljal in bo vzgajan za socializem, ki mu pravimo znanstveni. Marx in Engels sta govorila o proletarijatu, ali mislila sta na izobraženi proletarijat, ki bo mogel nadaljevati znanstveno in filozofično delo Fichteja in Hegela.

Socializacija — da: v svoji poslanici sem se izrekel za socializacijo in izreklam se tu pred vami za socializacijo. Socializiralo se bo pa stopnjema, začeli bomo pa s tem, kar je, kot pravimo zrelo. Ravno vaša stroka (rudarstvo) je prva, o koji se pri nas





Slavnemu občinstvu priporočam zalogo vsakovrstnega špecerijskega blaga po najnižjih dnevnik cenah. Prosim za obilen obisk

**Leopold Gusel**  
trgovina z mešanim blagom  
Koroška cesta številka 16, Maribor.

Najnižje cene

**JOSIP STOPAR**  
manufakturna trgovina  
Ljubljana, Dunajska c. 5

Najnižje cene

**IMPORT in EKSPORT**  
Priporočam cenjenemu občinstvu zalogo kave, čaja, kakava, čokolade, pristne domače ječmenove kave. Prosim za obilen obisk.  
**CENTER Anton, Import in Eksport**  
Maribor, Vrtna ulica 8.

Slavnemu občinstvu se priporoča

**kavarna „CENTRAL“**  
poleg Zmajevega (Jubelejnega) mostu  
Lastnik STEVO MIHOLIČ.

**Če želite dobro in poceni**  
blago za obleke, obleke po meri, sukno, platno, perilo, nogavice i. t. d. obiščite trgovino  
**I. M. Šoštarčič, Maribor, Gosposka ulica št. 5.**

Priporoča se zaloga najraznovrstnejših modernih damskih klobukov

**KOSI IVKA**  
Tattenbachova ulica številka 2, Maribor.  
Naročila izvršuje točno in po primernih cenah.

**9. 10. 1920**  
odprem trgovino z mešanim blagom. — Cenjenemu občinstvu se najtopleje priporoča v obilen obisk

**Adolf Radi**  
Aleksandrova cesta 40  
**Pisarna**  
Razlogova ulica 24  
MARIBOR.

**Naročnikom!**  
Pri naročanju pošiljajte upravnistvu natančen naslov!

Priporočam vsake vrste klobase, svinjsko gnjat, pravo svinjsko mast, in svežo slanino.

**Rudolf Welle**  
tvorniška prekajevalnica in klobasličarna  
Krčevina pri Mariboru.

**Stenografinjo**  
čeval in z navedbo zahtevka plače je vposlati na Prvo Jugoslovansko tovarno za usnje in čevlje dd. na Bregu pri Ptujju.

Trgovina z usnjem in vsemi čevljarskimi potrebščinami

**Armin Ellinger**  
Maribor, Kralja Petra trg 9.

**F. BATJEL**  
Ljubljana, Stari trg številka 28

velika zaloga vsakovrstnih dvo-koles, šivalnih strojev in posameznih delov. — Mehanična delavnica Karlovska cesta 4.

V nobeni hiši, kjer so otroci, ne sme manjkati

**Moj zverinjak**  
knjižica nešim malim za zabavo in pouk s 45 slikami in k temu spadajočim besedilom.  
**Cena 20 kron.**  
Dobiva se v Ljubljani v Zvezni knjigarni, Marijin trg 8. Zvezni tiskarni, Stari trg 19, 1.

Cenjenemu občinstvu se priporoča

**kavarna „Central“**  
Gosposka ulica, Maribor.  
Lastnik G. Valjak.

**G**ostilna Halbwild Andrej k „Rdečemu ježu“ Vitrinjska ulica, Maribor, priporoča dobro postrežbo, vedno sveže pivo, domača pristna vina in dobro kuhinjo po zelo znižanih cenah in prosil za obilen obisk.

Naznanjam cenjenemu občinstvu, da imam v zalogi vedno svežo svinjsko mast in debelo slanino.

**Leskovar Franjo**  
gostilničar in mesar v Pragerskem.

**Jadranska banka**  
sprejema vloge na hranilne knjižice, žiro- in druge vloge pod najugodnejšimi pogoji.  
Prevzema vse bančne posle pod najugodnejšimi pogoji.

Beograd, Celje, Dubrovnik, Kotor, Kranj, Ljubljana, Maribor, Metković, Opatija, Sarajevo, Split, Sibenik, Zadar, Zagreb, Trst, Wien.  
Poslovne zveze z vsemi večjimi kraji tu-in v inozemstvu.

**Članski prispevki in podpore Narodno-socijalne Zveze.**

I. razred. — Članarina 1 k na teden. — Podpore: II. razred. — Članarina 2 k na teden. — Podpore: III. razred. — Članarina 3 k na teden. — Podpore:

Članstvo	nad 1/2 leta	nad 2 leti	nad 3 leta
V bolezni	10 tednov po 20 k	10 tednov po 25 k	10 tednov po 30 k
	—	—	—
V brezposelnosti	nad 1 leto 5 ted. po 40 k	5 tednov po 45 k	6 tednov po 50 k
	—	1 ted. po 25 k	—
Porodnice	—	4 ted. po 20 k	—
Pogrebščine	—	enkrat 150 k	enkrat 200 k

Članstvo	nad 1/2 leta	nad 2 leti	nad 3 leta
V bolezni	10 tednov po 40 k	10 tednov po 45 k	10 tednov po 50 k
	—	3 tedne po 35 k	5 tednov po 40 k
V brezposelnosti	nad 1 leto 5 ted. po 45 k	5 tednov po 55 k	6 tednov po 60 k
	—	5 ted. po 35 k	6 ted. po 45 k
Porodnice	—	4 ted. po 40 k	—
Pogrebščina	—	enkrat 250 k	enkrat 300 k

Članstvo	nad 1/2 leta	nad 2 leti	nad 3 leta
V bolezni	12 tednov po 50 k	10 tednov po 55 k	10 tednov po 60 k
	—	6 tednov po 50 k	10 tednov po 50 k
V brezposelnosti	nad 1 leto 5 ted. po 60 k	10 tednov po 65 k	10 tednov po 70 k
	—	6 tedn. cvo 60 k	4 tedne po 50 k
Porodnica	—	—	—
Pogrebščina	—	enkrat 350 k	enkrat 400 k

NSZ. ima svoje društvene prostore v Narodnem domu v Ljubljani (I. nadstropje, desno). Uradne ure so vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in od 4. ure do 7. ure zvečer. Ob nedeljah in praznikih od 9. do 11. ure dopoldne. Tam lahko dobi vsakdo vsa nadaljna pojasnila. Za pisma je naslov: „Narodno-socijalna Zveza“ v Ljubljani, Telefon št. 77.